

Kurum	: Işık Üniversitesi
Başlık	: Dış Politikada Kadınlar
Konuşmacılar	: Prof. Dr. Rabia KARAKAYA POLAT, Prof. Dr. Zeynep ALEMDAR, Prof. Dr. Zuhul YEŞİLYURT GÜNDÜZ, Prof. Dr. Emel PARLAR DAL
Video Adresi	: https://youtu.be/F5ds2Qt6cxo
Yayın Tarihi	: 10.03.2023

Rabia Karakaya Polat: Evet hepiniz hoş geldiniz. Öncelikle kendimi tanıtayım. Rabia Karakaya Polat, Işık Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesiyim. Aynı zamanda Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürüyüm. Bu paneli de tahmin edeceğiniz gibi 8 Mart vesilesiyle organize ettik ve bu 2 birimin ortak etkinliği olarak düzenledik. Çok kıymetli konuşmacılarımız var. Birazdan onları takdim edeceğim. Çok teşekkür ediyorum onlara hepsinin de gündemleri çok yoğun buna rağmen vakit ayırdılar. Çünkü bu konuda çok tutkulu olduklarını da biliyorum. Onu da birazcık kullanmış oldum. Hayır diyemeyeceklerini tahmin etmiştim. Sağ olun hocalarım. Şimdi konumuz: “Dış Politikada Kadınlar”. Biliyorsunuz bu hafta çok çeşitli etkinlikler düzenleniyor hem üniversitelerde hem medyada kadının toplumsal hayatın çeşitli alanlarındaki rolüyle ilgili tartışmalar var. Bizim de uzmanlığımız uluslararası ilişkiler, dış politika biz de bu açıdan bakmak istedik. Bu alan aynı zamanda kadınların nispeten daha az rol aldığı, nispeten kadın sesinin az duyulduğu, daha erkeklerin egemen olduğu bir alan. Tabii bu bir yandan değişiyor. O değişim yönünde somut adımlar var ve bugünkü konuşmacılarımızın hepsi bu somut adımları da atan kişiler onlardan da dinleyeceğiz. Ama yine de buraya birazcık el atmak istiyoruz. Yani neden dış politika ve uluslararası ilişkiler konusu bu kadar erkek egemen bir alan? Burada kadınların ne gibi bir rolü var? İşte son zamanlarda bir feminist bir dış politikadan bahsediliyor. Bu ne demek? Bu alanda kadınların rolünü, sesini arttırmak için ne gibi çabalar var? Genel olarak bunları konuşacağız aslında. Ben hemen lafı uzatmadan tek tek konuşmacılarımızı tanıtayım. İlk konuşmacımız; Sevgili Prof. Dr. Zeynep Alemdar. Zeynep Hoca, Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi, aynı zamanda İşletme Yönetim Bilimleri Fakültesi Dekanı ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü. Ben Zeynep Hoca ile onun ismiyle nasıl karşılaştım? Aslında kurucusu olduğu Dış Politikada Kadınlar İnişiyatını duydum ve çok ilgimi çekti. Eminim bu konudan da bahsedecektir. Çok teşekkürler Zeynep Hocam. İkinci konuşmacımız; Prof. Dr. Zuhul Yeşilyurt Gündüz. Zuhul Hoca, TED Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünde Öğretim Üyesi. Zuhul Hoca'nın yakın zamanda Prof. Dr. Birgül Demirtaş'la bir araştırması oldu, ortak araştırması ve bunu kitaplaştırdılar. Başlığı da “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Disiplininde Kadın Olmak: Cam Tavanlar Fildişi Bodrumlar”. Bu oldukça kapsamlı bir saha çalışmasına dayalı bir kitap. Bundan da bahsedecektir Zuhul Hoca. Bu daha çok dış politikada kadınlar değil de analizinde kadın temsiline bakacak dolayısıyla. Üçüncü konuşmacımız; Prof. Dr. Emel Parlar Dal. Emel Hoca da Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde Öğretim Üyesi. NATO Kamu Diplomasisi Birimi tarafından yürütülen bir desteklenen Kadın, Barış ve Güvenlik “Women, Peace and Security Agenda” başlıklı bir projenin yürütücüsü. Dış politika daha çok erkeklerin alanı dedik, ama güvenlik daha da öyle

iyice böyle high politics ve hard politics. Emel Hoca'dan da o projeyi dinleyeceğiz sanırım. Ben daha fazla uzatmadan sözü konuşmacılarımıza bırakmak istiyorum. Zeynep Hoca ile başlayacağız. Zeynep Hocam yani genel olarak dış politikada kadınların rolü hakkında değerlendirmeleriniz ve sizin başlattığınız bu Dış Politikada Kadınlar İnisyatifi neler yapıyorsunuz? Amacınız ne? O kadın temsilini bu alanda arttırmak için ne gibi çalışmalarınız var olacak? Reklam yapmak içinde kullanabilirsiniz panelimizi. Sizden bunları dinleyelim. Çok sağ olun.

Zeynep Alemdar: Çok çok teşekkür ediyorum Rabia Hocam. Yani hem nazik davetiniz için hem de 8 Mart'a bir şekilde denk gelen bir günde Dış Politikada Kadınlar diye bizim adımızla bu toplantıyı yaptığınız için. Biz aslında Zuhal Hoca da uzun zamandır üyemiz, kendisiyle de uzun zamandır çalışıyoruz Dış Politikada Kadınlar konusunda. Onlar da kendi üniversitelerinde Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezinde çok güzel şeyler yapıyorlar. Dolayısıyla çok paslaşıyoruz. Bizim aslında derdimiz tam da bildiğiniz gibi yani sizin başta çok güzel ifade ettiğiniz gibi kadınların sesini özellikle genç kadınlar olarak başladık, ama artık biz de yaşımızı aldık, alıyoruz yavaş yavaş. Özellikle genç kadınların bu dış politika, uluslararası ilişkiler gibi konularda seslerinin duyulmaması. Yani ben şeyi çok çok açık bir şekilde hatırlıyorum. Çeşitli toplantılara gidip oradaki pek çok uzmandan yani uzman olarak tanınan insandan çok daha fazla şey bilip o özel konuda işte genç ve kadın olduğum için ve öyle ortalıkta da gezmeyi çok sevmediğim için o zamanlar susturulduğumu, feminist dış politikadan dış politikada kadın daha farklı bir şekilde ele alınabileceğinden bahsettiğim zamanlarda pamuk prenses dendiğimi İngilizce ve Türkçe olarak başka başka panellerde çok iyi hatırlıyorum. Dolayısıyla biz 3 arkadaş 2014 yılında bir araya gelip bu Dış Politikada Kadınları kurduk. Arkasından 2018'di sanırım sağ olsun Ankara'daki ve İzmir'deki arkadaşlarımız bize destek oldular ve Dış Politikada Kadınlar daha da büyüdü. Web sitesini oraya koydum zaten. Oradan hani ilgilenenler bakabilirler. En son olarak belki hani reklam içinse almanağımız çıktı. Her yıl 8 Mart'ta geçen yılı, geçtiğimiz yılı kadınların gözünden inceleyip böyle kısa yazılarla işte 750-1000 kelimelik yazılarla paylaşıyoruz. Bu sene tabii deprem dolayısıyla depremle ilgili yazılarımız da var. Gazeteci arkadaşlarımız bizi yalnız bırakmadılar. Ama hani bence oradaki gücümüz gerçekten ki bu seneki almanak benim özel olarak çok içime sindi. Gerçekten Rusya-Ukrayna Savaşı'nda kadınların rolü ne? Rusya'nın jeopolitiğinde Putin'in bu kadar maço olmasının rolü var mı? gibi anlatabildim mi! Normalde uluslararası ilişkiler konusu olan fakat çok da fazla şimdiye kadar özellikle hani son 10 yıla kadar çok da fazla ilgi duyulmayan konular da kadınlar kendi uzmanlık alanlarında, kendi araştırma alanlarında bildikleri şeyi anlatıyorlar ve biz o sesleri birazcık arttırmaya çalışıyoruz. Peki, biz dediğim gibi bunun kişisel nedenleri var. Biraz önce anlattığım gibi kendi anekdotumdan ama biliyorum ki buradaki her hocamız hayatının bir döneminde bu tür bir şeyle baş başa kalmıştır ne yazık ki! Yani böyle bir deneyimimiz mutlaka olmuştur. Bunun için yalnız kadın olmak da gerekmiyor bu arada erkek hocalarımız da belki çok daha 'senior' ne bileyim çok daha tecrübeli hocaların tarafında hâlâ öğrenci gibi tanındıklarını yani ne kadar yayın yaparsanız yapın bir şekilde hâlâ o hiyerarşik ilişkilerin bir türlü bozulmadığını görüyorsunuz ve bu bizi rahatsız ediyor. Çünkü hani uzmanlık alanlarımız var. Bir konuda kim ne kadar uzmandır hani o da tartışılır. Hani feminist bakış açısı açısından onu hani başka bir zamana bırakalım. Peki, Dış Politikada Kadınlar örneğin; 'Türkiye'nin dış politikasında kadınlar belki ne durumda?' diye bir soruya cevap verirsem. Buradaki arkadaşları hani birazcık daha ilgilendirebilir hem de bizim yaptığımız gene projelerden bir tanesiydi bu. Biz özellikle Türkiye'de Dışişleri Bakanlığında 1990'ların 2. yarısında çok iyi bir sınıf geliyor. Ve bu sınıf %50 kadın %50 erkek başvuran. Şu anda Türkiye'de çoğunluğu büyükelçilik pozisyonlarında olan ekip, bu ekip yani tam o yıllara biliyorsunuz. Çünkü 20-25 yıl zaten sürüyor Dışişlerinde önemli bir yani büyükelçilik pozisyona gelmek. Dolayısıyla orada şu anda çok hoş gerçekten uzmanlığı olan, bilgisi olan, deneyimi olan %50'lik bir kesim var

Türkiye'nin şu an da dış politika bürokrasisinde ve biz dış politikada kadınlar olarak yapmaya çalıştığımız şeylerden bir tanesi de bu yani dışişlerinde olan, bürokraside olan, işte kamuda olan, sivil toplumda olan bu kadınlarında birazcık kadın farkındalığını kazanmaları. Çünkü hani yalnızca kadın olmanız kadınlara yönelik iyi politikalar yapacağınızı çoğunlukla gerektirmiyor. Bunu hani Türkiye'deki pek çok siyasetçiden de yani Tansu Çiller, Meral Akşener gibi siyasetçilerden de duyuyoruz di mi? Şimdi Kemal Bey ne dedi? "İstanbul Sözleşmesini geri getireceğim" dedi. Meral Hanım'dan henüz bunu duymadık ki, hani çok iyi bir toplumsal cinsiyet belgesi strateji belgesi var aslında İyi Partinin. Dolayısıyla hani kadın olmak, yalnızca kadın olmak aslında bir şey getirmiyor. Hani kadın çıkarlarını savunmak ya da kadınların sesini daha çok duyurmak anlamına gelmiyor. Dolayısıyla bu feminist bakış açısını ya da feminist dememiz de gerekmez. Bazı insanlar ne yazık ki bundan yani gerçek bir eşitlik aslında bundan neden bu kadar rahatsız olduklarını ben anlayamıyorum ve ben çok gururla söylüyorum, ama yani bunun yalnızca bu feminist anlayışı bir şekilde yaymak ve insanları ikna etmek gerekiyor. Şimdi; güvenlik çalışmalarında da birazcık böyle aslında son 20 yılda güvenlik çalışmalarına baktığımızda bu birazcık daha popüler olmaya başladı. Ama özellikle bu yeni savaşlar çalışılmaya başlandığında yani savaşların artık tabii Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ve gerçekten yeniden bir sıcak savaş savaşın içinde kendimizi bulmamız, bizi birazcık sarstıysa da yine de baktığımızda sivil ölümlerinin azlığı, işte dronların kullanılması, teknolojinin daha farklı şekillerde kullanılması, askeriyedeki kadınların rollerinin birazcık değişmesi ve artması gibi konularla beraber aslında güvenlik çalışmaları da bu şeye bakmaya başladılar, feminist uluslararası ilişkilere bakmaya başladılar. Ki hani bizim nasıl diyeyim alanın kurucularından olan hocaların sorularıyla da zaten uluslararası ilişkilerin, güvenlik çalışmalarının en önemli sorularından bir tanesi "Bu kadınlar nerede?" sorusu. Dolayısıyla biz Dış Politikada Kadınlar olarak da hem örneğin; "Dışişlerinde kadın farkındalığı olan kadınlar nerede? Güvenlik çalışmalarında, uluslararası ilişkilerde, uluslararası ilişkiler yazınına katkıda bulunan bizler gibi kadınlar nerede ve neden duyulmuyorlar?" gibi 2 tane ana soruya cevap vermeye çalışıyoruz. Peki, bu acaba bir feminist dış politikaya evrilebilir mi ya da bu feminist dış politika dedikleri şey gerçekten, gerçekleşebilecek bir şey midir? diye önemli bir kaygı var. Yani bu feministler arasında da var. Kadın haklarını savunan ve uluslararası ortamlarda, uluslararası bürokraside önemli rolleri olan kadınlar arasında da var. Yani dün NATO'dan, NATO'nun eski Başkan Yardımcılarından Stefanie Babst'la bir paneldeydik. Kendisi şey dedi: "Hiç sevmiyorum ben bu feministlerin parti tarafını" Ben böyle aman Allah'ım oldum. Bunun nedenlerinden bir tanesi şu; gerçekten bu işin içinde bulunmuş, o karar alma mekanizmalarını bilen, realist politikayla uğraşan insanlar bu feminist dış politikanın birazcık söylemde kaldığını yani kadın farkındalıkları olmasına rağmen ki Stefanie Babst hakikaten hani yani o anlamda farkındalığı da olan bir insan, ama bunun yalnızca kâğıtta kalmasından kendisi rahatsız oluyormuş. Onun feminist dış politikaya kendisinin karşı çıkma nedeni buymuş. Biliyorsunuz Almanya geçen haftanın başında -belki Zuhul Hocam da biliyordur-, geçen haftanın başında bir şey yaptı, 86 maddelik bir feminist dış politika ilan etti. Şimdi; yani 86 madde gerçekten ihtiyacınız yok. Hani çok güzel tabii ki akademik olarak çalışırsınız tabii ama hani 86 madde gerçekten ihtiyacınız yok! İsveç ne yaptı 2014 yılında çıktığında? İşte 4 tane ana alan belirledi ve bu 4 P üzerinden (4 P şeklinden kavramsallaştırdıkları şey üzerinden) feminist dış politikalarını yoğurdular. Dolayısıyla feminist dış politika dediğimiz de aslında o ülkenin kendi dış politikasını ana alanlarına nasıl uyumlanacaksa o şekilde ama kadınların kârını gözeterek ve kadınların iyiliğini gözeterek deyim kendi dış politikalarına bunları katmaları aslında benim anladığım ve benim hani yorumladığım ve olmasını istediğim ve doğru olduğunu düşündüğüm şey bu. Peki, ne yapıyorlar bu feminist dış politika uygulayanlar? Ona bakalım, işte Almanya'nın 86 maddesinde ne var? Ya da işte İsveç'in o 4 maddesinde ne vardı? Ki bu konuda da muhtemelen Emel Hoca konuşacaktır çünkü aslında o proje tamamen bunun üzerineydi ve Dış Politikada Kadınlardan da

neredeysse bütün hocalar Dış Politikada Kadınlar üyesiydi zaten eğitimleri verenlerde. Neydi bunlar? 'Participation', dediğimiz katılım dolayısıyla kadınların her alanda bütün karar alma mekanizmalarına daha çok katılmaları. İkincisi, 'Prevention' önleme kadınların silahlı çatışmaların çıkmasını da önleyebilme rollerini de satıhta tutarak, ama daha çok kadınların ve kız çocuklarının çatışmalardan daha fazla yara almasını engellemek öyle diyeyim 'Prevention' o şekilde tanımlanıyor. 'Peace' kadınların bütün barış masalarında öncesinde, sonrasında, sırasında çatışmanın daha çok yer almalarını sağlamak. Bir de 'Relief and Recovery' tarafı var. Bu da iyileşme ve yeniden inşa tanımı tarafında yine kadınların katılımını her seviyede sağlamak. Dolayısıyla bu 4 ana, bu 4 ana bazı işte o sütun ayaklarını sağlayabildiğiniz zaman aslında feminist dış politikanın ana şeylerini yapmış oluyorsunuz. Bu 4 ana bazda nereden geliyor? Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1325 sayılı 2000 yılında kadın örgütleri tarafından çok büyük bir şeyle, çok büyük bir çabayla geçirdikleri bir karar. Çok enteresan bir şeyden bahsediyorum. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin biliyorsunuz 5 tane üyeleri ve onların içinden sivil toplum sayesinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinden geçmiş bir karar. Dolayısıyla gerçekten çok değerli bir karar yani uluslararası ilişkilerle ilgilenenler hani o sistemi bilenler bundan etkileneceklerdir. Peki, bu 1325 sayılı karar bundan işte 23 sene sonra ne durumda? Pek çok ülke ulusal eylem planları yazıyor bunlar için bu 1325 sayılı kararın uygulanması için ve bu ulusal eylem planlarının yaptığı şeylerden bir tanesi de işte bu 4 ayağın nasıl uygulanacağını görmek. Şimd; Türkiye'de bu iş hâlâ yok! Dış Politikada Kadınlara gene geri döneceğim. Bizim dertlerimizden bir tanesi de bu. Yani hem o biraz önce bahsettiğim ve işte cohortun %50 si kadın olan o ekibe bu 1325'in gerekliliğini anlatmak ve Türkiye için bir ulusal eylem planı yazmak. Çünkü aslında bir yandan da çok kolay bir iş bu yani Türkiye için bir ulusal eylem planı neden yazılamasın? İşte şeyleri bulursunuz Türkiye'nin dış politika önceliklerini bulursunuz. Ne bunlar? İşte göçmen kadınlar di mi şey arayan, 'asylum seeker' yani korunma isteyen kadınlar? Bu konuda di mi Türkiye bununla çok gurur duyuyor Türkiye Dışişleri? Bunun içinde neden kadınlara kadın haklarını gözeten başka bir şey koymayalım? Dışişleri bakımından bu çok kolay bir şey gayet de yapılabilir bir şey. Uluslararası yardım neden Türkiye'de dış politika amacı olarak bu kadar uluslararası yardım yapan ve uluslararası yardımla bu kadar övünen bir hükûmet neden bunu Dışişleri Bakanlığının uluslararası yardımlar şeyinin içine koyamaz, koymasın? Diplomatik örgütlerde katılım neden Türkiye'de biraz önce dediğim gibi bu kadar yüksek sayıda yani, tabii ki yüksek sayıda değil. Yani şu anda Türkiye'de büyükelçilerin oranı galiba %26 gibi kadın büyükelçilerin oranı. Ama neden bu kadın büyükelçileri Türkiye içinde bulunduğu uluslararası örgütlerde özellikle müzakere süreçlerinde becerikli olan kadınları oralarda daha çok ve daha etkin bir şekilde kullanmasın ya da neden Washington'da kadın bir büyükelçimiz olmasın ya da İran'da ya da ne bileyim önemli hani yerlerde Londra'da di mi hani kadın bir büyükelçimiz olmasın? Dolayısıyla bu konularda da yani her ülke kendisi için uygun bir şekilde aslında böyle bir feminist dış politika üretebilecek hani durumda ve bunun için hani olumlu ve uygun bir çerçeve bulmaya çalışırsanız da hani gayet rahatlıkla yapılabilecek bir şey. Bunun içinde Dış Politikada Kadınların yaptığı projelerden bir tanesi de buydu geçen sene, yok evvel ki sene 2019 yılında. Artık Covid sonrası yıl kavramımız artık kalmadığı için 2019 yılında Alman bazlı bir Türkiye Çalışmaları Araştırma Enstitüsü için bir proje yaptık. Orada, Türkiye'nin gerçekten acaba feminist bir dış politikaya kavuşabilir mi? Nasıl kavuşabilir? üzerine yazılar yazdık. Şimdi; dolayısıyla bunlar bizim dediğim gibi hem Dış Politikada Kadınların amaçladığı, yapmaya çalıştığı şeyler. Çok genel konuştum, ama hepsini umarım bağlantılamaya çalıştım, bağlantılandırmışımıdır diye umuyorum. Zaten diğer hocalarım da diğer taraflarını şey yapacaklardır. 10 dakika mı doldurdum gibime geliyor. Siz zerafetinizden bana bir şey söylemiyorsunuz, ama ben fark ettim. O yüzden susayım. İkinci tura saklayayım kelimelerimi çok teşekkür ediyorum bütün hocalarıma burada olmak çok güzel.

Rabia Karakaya Polat: Çok teşekkürler Hocam gayet güzel bir giriş oldu. Diğer hocalarımız içinde bir zemin oluşturmuş oldunuz. Bu feminist dış politika konusunda İsveç bizi heyecanlandırmıştı, ama orada tabii sağ hükûmetten sonra geri adım atıldı. Sonra Almanya’da tekrar gündeme geldi. Sanki sizin de en son blog yazınızda dediğiniz gibi hani Avrupa’da yavaş yavaş yer ediyor diye ümit ediyorum. Bakalım Türkiye’ye bir yansıma özellikle seçimlerden sonra acaba olur mu diye ümitli bir şekilde bağlamaya çalışayım. O zaman bir sonraki konuşmacımız, Zuhal Hoca’ya geçeyim. Zuhal Hoca’nın kitabına dayanarak dış politika yapımından çok dış politika analizi yani bizim gibi akademisyenleri daha çok anlatıyor. Yani bizim de sesimiz yeterince çıkmıyor. Nasıl ki işte büyükelçilerde sadece %26 da kalmışsa onlar da böyle çok önemli postlara gönderilmediği gibi dış politika analizindeki kadınlar, akademisyenler onların da önlerinde engeller var. Bunları da sizlerden dinleyelim.

Zuhal Yeşilyurt Gündüz: Çok teşekkür ederim Rabia Hocam hem davetiniz için hem de bu önemli etkinlik için. Bir ufak düzeltme yapayım. Birgül Hocam ile ortak çalışmamız kitap değil, makale şeklinde. Alternatif Politikada ve 2 Alman Almanca yayın yapan dergide yayımlandı. O şeyi de aktarmış olayım. Öncelikle ben tabii bu zor zamanlarda herkese baş sağlığı dileklerimi iletmek istiyorum. Geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum. Birlikte iyileşeceğiz, dayanışarak iyileşeceğiz diyerek izninizle ben ekranımı paylaşayım sunum için. Görebiliyorsunuz sanırım. Bizim bu çalışmamız Birgül Hocam’la birlikte Birgül Demirtaş’la, Prof. Dr. Birgül Demirtaş’la birlikte birkaç seneye dayanan araştırma aslında bugünde onun bir kısmını size anlatmak istiyorum. Sayılara biraz bakalım. Mülakatlardan edindiğimiz deneyim bigilerine, akademideki eşitsizliğin yapısökümünü yapalım. Vakit kalırsa pandemiye de değinebiliriz. Çok şey götürdü bizden, biraz birşeyler de öğretti ve önerilerle tamamlamaya çalışayım vakit yettiği ölçüde. Uluslararası ilişkileri uzun uzun anlatmama gerek yok. Sizler zaten biliyorsunuz, şunu özellikle vurgulamak istiyorum. Birincisi, ‘Barış’ yani uluslararası ilişkilerin ortaya çıkış için temel nedeni barıştı. Barışa ulaşmak 1919’da 1. Dünya Savaşı sonrası asla tekrar böyle bir savaşın yaşanmaması için yola çıkıldı. Ona rağmen ne yazık ki birçok savaş yaşandı! Bir de uluslararası ilişkiler alan olarak, disiplin olarak hani dünyayı bilmesi gereken, yabancı dile hâkim olması gereken, yurt dışında eğitim görmüş olan akademisyenlerden oluşan bir bölüm. Dolayısıyla evrensel normları daha çok benimsemiştir, daha çok eşitliğe inanmıştır varsayımıyla yola çıkabiliriz diye düşündük bu araştırmamıza başlarken. Öyle midir yani asıl sormamız gereken öyle midir bizim bölümlerde de yani gerçekten de bu dünyaya açıklık var mıdır? Nitekim Zeynep Hoca’nın da söylediği gibi alanımız uluslararası siyaset, dünya siyaseti oldukça eril, erkek ağırlıklı üst düzey pozisyonlarda da kadınlar çok az. O yüzden de Ann Tickner hem alanı için hem de uluslararası ilişkilerin geneli için “Neden bu kadar az kadın var?” sorusunu sordu. Yani en temel sorumuz ve sorunumuz kadınlar nerede? Feminist teori ancak 1990’lı yıllarda uluslararası ilişkiler disiplinine dâhil oldu. Bu aslında oldukça geç bir tarih. Birçok başka disipline daha erken dâhil oldu diyebiliriz. Ve o zamandan beri temel talepleri toplumsal cinsiyet konusunu hayatın, siyasetin, toplumun her alanına dâhil etmek. ‘Gendered lenses’ dediğimiz o toplumsal cinsiyet bakış açısını her zaman göz önünde bulundurmak ve kadınlar nerede, kadınları bu konu nasıl etkiliyor, farklı mı etkiliyor? Bunu hep kafamızda bulundurmak ve talep bu. Birinci kavram, ‘bakım emeği’ kavramı çünkü akademisyenlerimizden de dönüşlerde, mülakatlarda bunu çokça dinledik. Bakım emeği ‘care’, pratik yani temizlik ağırlıklı ve sosyal yani duygusal emek olarak çocuğa, hastaya, yaşlıya bakmayı içerir. Ev içi emek, bakım emeği ‘reproduction’dır yani yeniden üretim anlamına gelir. Yani kendimizi yeniden üretiriz aslında evde dinlenerek, yemek yiyerek, temiz bir ortama gelerek ve dışarıda yapılan iş ‘production’dır. Ne ilginçtir ki o üretim ‘production’ çok değerli bulunurken, evde bakım emeği sağlanması değersiz bulunur genelde. Kadınlar artan bir şekilde iş piyasasında olmasına karşın ev içi emekleri, bakım emeklerinde bir azalma söz konusu olmadı genel olarak bunu da arka planda

bulunduralım aklımızda. Ve ben Birgül Hocam'la bu sunumlarımızda hep bu maddeyi gösteririm bir slayt içerisinde Anayasanın 10. Maddesi "Kanun önünde eşitlik. Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." Bu kadar net, bu kadar net! Yeterli mi? Hayır. Başka şeylerde aslında eklenmesi için mücadelemiz sürüyor, ama bir başlangıç noktası bunun ne kadar uzağında olduğumuzu görmemiz önemli. Bir de YÖK kanununu ifade etmek isterim. 53. Madde, 4. Fıkıradaki der ki: "Kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezasını gerektiren fiiller şunlardır: görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ayrımı yapmak..." Nice kadın akademisyen biliyoruz; ilerlemesi gerekirken ilerleyemedi, yükselmedi, terfi edemedi. Bu madde aklımızda bulunsun. Yani doğrudan cezaya tabi bir suç. Bunu bilelim. Şimdi; dilerseniz alana bakalım, bölümlerimize. Bizim Birgül Hocam ile yaptığımız araştırmamızda biz 2 bölümü aslında dikkate aldık. Biri doğrudan uluslararası ilişkiler olan bölümler, diğeri de siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler bölümü bir arada yürüdüğü bölümler. Dekan oranlarını burada görüyorsunuz. Bu fakültelerde 121 erkek, 25 de kadın dekan var. Erkek dekan yardımcısı sayısı da oldukça yüksek, kadın dekan yardımcısı %27 de kalıyor. Türkiye üniversite sayılarında bu rakamları görebiliyoruz. Erkek rektörler 163 üniversitenin rektörü erkek. Kadın rektörler %10 dahi değil. Yani burada çok ciddi bir ayrımcılık söz konusu. Rektör yardımcılarında %15'e erişmiyor kadın rektör yardımcı oranı. Şimdi; aşağıdan yukarıya bakarsak bu sayılara bu bizim tek tek tüm üniversitelere bakıp tespit ettiğimiz sayılar. Araştırma görevlilerinin %38'i kadın, öğretim görevlilerinin %40'ı, öğretim üyelerinin %41'i kadın, doçentlerin %40'ı, profesörlerin %28'i, bölüm başkanlarının da %27'si. Şimdi; şuradaki bu rakama profesör rakamlarına bakarsak yani Türkiye'de 61 kadın var uluslararası ilişkiler ve siyaset bilimi bölümlerinde kadın profesör sadece 61. Burada Zeynep Hocam da profesör. Yani ne kadar az bu sayı beni çok üzdü aslında gördüğümde. Burada bir genel tabloyu görebiliyorsunuz. Bölgelere ayırırsak farklı bölgelerde rakamların daha da üzücü olduğunu görüyoruz. Kadın oranlarının daha da düşük olduğunu en düşük Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz'de. En yüksek kadın oranı İzmir şehrimizde tam %50, tam yakalamış İzmir diyebiliriz. Şimdi; dilerseniz mülakatlara bakalım. Biz 22 şehire ulaştık. Yani Türkiye'nin 7 bölgesinde 58 kadınla, 1.5 yıla yakın ilk mülakatlarımız daha sonra da 2021 yılında tekrarladık. Burada ulaştığımız sonuçlar yani sorduğumuz sorular arasında işe alma koşullarından tutun çalışma koşullarına yükselme koşulları. Sonra tekrar sorduğumuz tekrar dönüp revisit edip tekrar döndüğümüzde pandemi vardı. Ve pandemi sizi nasıl etkiledi? Bakım emeği size nasıl yansıdı? Eşit bir bölüşüm oldu mu? sorularını sorduk. Şimdi; ilk sorumuz "Türkiye'de kadın olmak?" Hiçbirisi kolay demedi. Herkes zor, çok zor yanıtları verdi. Gerçekten en çileli durum diyebiliriz hani kadın olmak. Ve çarpıcı bir cümle: "Teoride öğrendiklerin ve pratikte yaşadıkların arasında derin kopukluklar" Yani teoride ne olduğunu, ne olması gerektiğini bildiğimiz hâlde pratikte bunu yaşamakta zorlanıyoruz. Cam tavanları aşma zorunluluğu, sürekli bir mücadele gerekliliği. Atama/yükselme konusuna baktığımızda kriterler kâğıt üstünde tabii ki de eşit yani aynı. Fakat bir katılımcımız şunu söyledi: "Kriterler adil objektif olarak görülüyor. Tüm devletlerin eşit olduğunu söyleyen realizm gibi ama hayatın akışı eşit olmayınca kadınlar zor durumda kalıyor." Burada çocuk bakımı hep vurgulanıyor. Fakat bu görüşmecimiz yaşlı bakımı, anne-baba bakımıyla da kız çocuklar daha fazla ilgileniyorlar vurgusunu yaptı. Bu da gözardı edilmemeli yani atama/yükselme kriterleri kâğıt üstünde kadınlar ve erkekler için aynı ise de bu eşitlik anlamına gelmiyor aslında. Bunu da aklımızda bulundurmamız gerekiyor. Kadınların toplumsal beklentiler nedeniyle bakım emeği, aile içi sorumluluklarına çok vakit ayırdıklarını biliyoruz. Eşlerin her ikisi de akademisyense erkekler çok hızlı profesör dahi olabiliyorken, kadınlar daha alt kademelerde kalıyor. Bu da son derece üzücü yani birlikte başladıkları yolda kadınlar daha hızlı ilerliyor. Bunun temel sebebi 'double-burden' çocuk bakımı, ev bakımı, yaşlı

bakımı. Erkekler için evlendikten sonra hayat kolaylaşıyor. Kariyerlerinde daha hızlı ilerliyorlar. Kadınlarsa evlilikten sonra hele hele çocuk olduktan sonra duraksıyorlar, yavaşlıyorlar yükselmede. Burada farklı farklı alıntılar görebiliyorsunuz. Kadınların ne kadar çok vardiya içerisinde çalıştığına dair. Bunun yanı sıra kadın akademisyenlerin ifade ettiği bir sorun, akademide kadın olmak en iyi olmayı gerektiriyor. Yani şöyle böyle olmanız yetmiyor. En iyi herşeyin 2 kat fazlası, daha fazla çaba sarf etmek. Mesela bir kadının seçilmesi için bir komite, bir komisyon, bir kurula iyi olması yeterli değil. En iyisi olması gerekiyor, belki de tek seçim başka kimse yoksa hadi, neyse deyip seçilebiliyor. Bu neden böyle? Aslında görüşmecilerimiz çok net ifade etti. Toplum akademiden bağımsız izole değildir. Yani aslında toplumda gördüğümüz ataerkil ne varsa üniversiteye de yansıyor ve dolayısıyla uluslararası ilişkiler bölümlerine de yansıyor. Çünkü akademi toplumun bir aynası. Yani çok farklı görebiliyoruz bazen kendimizi ama öyle değil aslında. Akademi toplumun bir aynası, Türkiye'nin bir yansıması dolayısıyla akademinin dili de eril ve muhafazakâr diye ifade etti bir görüşçemiz. Bu ilk turda dilerseniz son olarak şu vurguyu da yapayım. Akademide kadın olmayı zorlaştıran unsurlardan biri de erkeklerin arasında bulunan inanılmaz güçlü dayanışma böyle buddy şeklinde organize oluyorlar, aynı dili konuşuyorlar, dayanışma içerisinde hareket ediyorlar, Whatsapp grupları kuruyorlar kendi aralarında. Bazen akşam yemeğe ya da içmeye gidiyorlar. Birlikte birşeyleri tartışıyorlar, karar veriyorlar. Ertesi gün o iş karara varılmıştır o konuda oysa ki kadınlar o şeyin içinde dahi olmuyorlar, olamıyor, alınmıyorlar bunun içine. Bu erkek dayanışması inanılmaz güçlü hani hep böyle bizim, bizim oğlan gelsin bizim taraf devam etsin şeklinde ilerliyor. Dilerseniz ben burada durayım. 2. turda bu kaldığım noktadan devam edeyim. Zamanı çok aşmamak için ekran paylaşımını da durdurayım şöyle. Teşekkür ederim Hocam.

Rabia Karakaya Polat: Çok teşekkürler. Herhâlde çok aşına şeylerle yani hepimiz buna benzer şeylerle farklı zamanlarda karşılaştık. Bunların böyle bir araştırmayla ortaya konması çok güzel. Başta söylemeyi unuttum. Zeynep Hoca saat 4 gibi ayrılması gerekiyor. O yüzden Emel Hoca'dan ilk turunu biraz kısa tutmasını rica edeceğim ki Zeynep Hoca'ya bir daha söz verelim. Söz Emel Hocam sizin de 2. turunuzu daha uzun yaparız. İkinci söyleyeceğim şey de sorularınız varsa lütfen sohbet kutusundan yazın, yazabilirsiniz veya en sonunda söz alarak da sorularınızı iletebilirsiniz. Buyurun Emel Hocam,

Emel Parlar Dal: Teşekkür ediyorum. Tamam. Ben çok hızlı ilerlemeye çalışacağım. Eğer oradaki süre hemen bakayım saate bir bir ilerleme olursa yani ben 8 dakika gibi mi yapayım diyorsunuz Rabia Hocam?

Rabia Karakaya Polat: Bir 5 dakika,

Emel Parlar Dal: Bir 5 dakika sonra Zeynep'e veririz. Tamam. Ben şöyle ben bu hocalarımız arasında kadın meselesiyle ilgili yazmış, çizmiş bir insan değilim. Dolayısıyla zaten Rabia Hocam davet ettiği zamanda çekinerek söyledim, ama Zeynep de başta söyledi. Yani herkesin bir hikâyesi var. Tabii benim de yani kadın olarak yani sadece normal Türkiye'deki her kadının hikâyesi var. Okul hayatı yani bu mesleğe başladığım sonrasında da yaşadığım olaylar, karşılaştığım zorluklar bütün hepsi tabii bu kadın meselesine ayrı yeten yani çalışmalarım dışında hassasiyet göstermeme sebep oldu. O arka planında altını çizmekte fayda var yaşadığımız zorluklar. Şimdi; ben daha kurumsal bir perspektiften bu meseleyi inceleyeceğim. Bizim yapmış olduğumuz kasım ayında yapmış olduğumuz bir panel ve onun devamında işte yayınladığımız işte birtakım dokümanlar vesilesiyle bu konuya biraz parmak basmak istedik biz de. NATO'dan ufak bir fon almıştık. O fonu kullanarak işte bir el kitapçığı ve yine işte bu konuda çalışan hocalarımızı bir araya getirdik. Çoğu da Zeynep Hanım'ın kurmuş olduğu platforma üye olan hocalarımızdı. Onlar çok güzel katkılar

verdiler. Ve bu konuyu biraz ana akımlaştırmak Türkiye’de biliyorsunuz kadın meselesi yani biraz sivil toplum olarak aktif aslında düşündüğümüz zaman bundan sonraki yıllarda gelecek vaat eden bir hareketlilik var kadın platformlarında ama meselenin aslında tam olarak yani neyi tartışıp neyi tartışmadığımızı veya nasıl bir nerdeyiz ya da elimizde neler var yapabileceğimiz? Bunları biraz daha duyurmak gençlere, gençlerin kulaklarına biraz daha sokmak veya işte bu konuyu çalışmak isteyen öğrencilere yol açmak açısından ben önemli olduğunu düşündüğüm için yoksa çok da alanım değildi girerken de çekinerek girmiştim. Şimdi; ben bu sunumda şöyle ilerlemek istiyorum. Nereden başladı? Yani bu meselenin bu uluslararası ayağı örgüt nedir? Dolayısıyla kurumlar üzerinden biraz bir bilgi vermek istiyorum. Hem arka planı tarihsel süreci sonrasında işte Türkiye’nin de içerisinde olduğu o işte uluslararası örgütler neler yapıyor? Buna AB’yi de kattım en son sizin bu sunum için ve de en son Türkiye hakkında birkaç tablolar vereceğim. İndekslerde Türkiye’nin durumunu biraz anlamamız için, görmemiz için ve Türkiye’de bu WPS gündemi yani bu gündem tartışılıyor mu, tartışılmıyor mu? Bir nasyonal plan yapma hazırlığı var mı ya da yok mu? gibi kısa kısa bilgilerle ilerlemeyi düşünüyorum. Şimdi; ilk önce bu Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulunun 1325 meşhur 1325 nolu kararından biraz bahsedelim. Zeynep de bahsetti. Ben de kısa kısa üzerinden gideyim. Bundan 23 sene önce ortaya çıkmış olan, kabul edilmiş bir ajandadan, bir gündemden bahsediyoruz. Dolayısıyla çok yeni bir gündem değil. Yani mesela NATO’dan bahsederken NATO’nun son eylem planı 2021 yılında kabul edildi. Dolayısıyla çok daha yeni ama ondan öncesinde bir 3 yıllık bir plan daha var 2018. Uluslararası örgütler için aslında yeni yeni bir yeni çerçevelerin çizildiği bir süreçten geçiyoruz. Özellikle son 3-5 yıl içerisinde uluslararası örgütler daha da bu konuda daha da aktif olmaya başladılar. Ama tabii çok da eski bir gündem değil. 2000 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edildi. 4 tane sütunu var. 2 tane önemli özelliği var. 2 tane önemli özellikten bir tanesi, ilk olarak bu kararda sadece kadınlar yok kız çocukları da var. Kadınlar ve kız çocuklarını savaşın ve şiddetin, çatışmaların en çok etkilenen aktörleri olduğunu bildiğimiz üzere bunların bu savaş ve bundan sonraki çatışma çözümünde de rol alması gerektiğini kabul ediyor. Yani bundan hareket ediyor. Yani en çok etkilenenler kadınlar ve kız çocukları ve dolayısıyla bunların çözümünde, çatışmaların çözümünde rol oynaması gerekende en başat aktör bu 2 aktör olması gerekir diye bir ön kabulden hareket ediyor. 2. olarak da, barışın inşası ve güvenlik çalışmaları ancak çatışma yönetimi ve çözümü noktasında kadınlar ve erkeklerle eşit sürece katılım göstermesi hâlinde sürdürülebilir olabilir diye bir özelliği var bu maddenin. Dolayısıyla bunun sürdürülebilir olması, bunun anlamlı olabilmesi için bu aktörlerin yani kadın ve kız çocuklarının da bu çatışmaların çözümünde aktif rol oynaması gerektiğinden bahseden önemli bir karar ve bütün diğer uluslararası örgütlere de başlangıç noktası olmuş ve de işte gerek bundan sonraki dönemde de herkesin ilk olarak referans vereceği maddeyle gündeme karşımıza çıkan önemli bir karar olduğunu söylemek istiyorum. 4 tane ana maddesi var demişti Zeynep de; katılım, önleme, korunma ve rahatlama ve iyileşme. Nedir bunlar? Kısa kısa bahsedelim. Katılım, karar alma sürecinin her düzeyinde yani barış görüşmelerinden tutun da siyasi alanı kapsayan yani seçimlerde bunun içerisine giriyor. Yine aynı şekilde uluslararası örgütlerde işte çeşitli pozisyonlarda kadınların istihdam edilmesi de aslında bunun içerisine giriyor. Yani esasında bu maddenin içerisine güvenlik ve işte barış kelimelerini görüyoruz ve sadece güvenlik ve barışa odaklanmış gibi hissetsek de aslında çok daha boyutlu, çok daha kapsamlı bir gündem bu çünkü bütün hepsi birbirine bağlı. Yani güvenlik kalkınmaya bağlı, kalkınma ekonomiye bağlı, kadının istihdama katılmasına bağlı, kadın-erkek eşitliğine bağlı, ücret eşitliğine bağlı. Dolayısıyla aslında hepsi birbirinin içerisine geçmiş bir bir bütün. Bunları ayırmak da o kadar kolay olamayabiliyor. Dolayısıyla bütün bu alanlarda tam ve eşit katılım hakkı haklarının altını çiziyor bu gündem. 2. olarak çatışma önleme meselesi. Bunda da işte bir çatışma ortaya çıktığı zaman en çok yaralanan, en çok bundan etkilenen kesim kadınlar ve çocuklar kız çocukları özellikle olduğuna göre dolayısıyla bu çatışmaların çözümünde de özellikle de

arabuluculuk döneminde, barışın inşası döneminde masada olmaları gerekiyor. Tabii burada masada olması derken ilk bu 2000'de ortaya çıktığı zaman tabii sonraki tartışmalara ben biraz daha literatüre baktığım zaman şunu gördüm. Esasen zaten bunu benimseyen ve nasyonal plan yapmış olan devletlerin en büyük problemi bunu bir şekilde kendi hukuklarının bir parçası hâline getirdikten sonra esasen pratikte karşılaşılan problemler. Nedir pratikte karşılaşılan problemler? Tamam, her şekilde kadınlar masaya getirilebiliyor, ama bunlar anlamlı mı? Anlamlı derken sembolik mi yoksa gerçekten kadınlar orada yani bir yapıcı rol oynuyor mu ya da kadınların bu müzakere masasında işte sadece bir şekil bir manken diyeyim artık biz de çok kullanıyoruz ya Türkçede konu mankeni olarak mı konuluyor yoksa gerçekten süreçte rol oynamasına izin veriliyor mu? Bu da şu an en çok atırışılan konulardan biri. Yani özellikle de bu nasyonal planı kabul etmiş, bunu bir şekilde kendi içselleştirmiş hukuk süreçlerinin kendi iç politikalarının parçası yapmış dış devletlerde bile en çok tartışılan konu bu. 2. sütun dediğim gibi çatışma önleme meselesi. 3. sütun korunma yani bu savaşta, şiddette en çok kadınlar ve kız çocukları özellikle de cinsel bazen birtakım şiddete de maruz kaldıklarını dikkate alırsak ilk önce bizim ilgilenmemiz gereken grup, bu grup deniliyor. Dolayısıyla bütün bu travma tedavileri işte bütün psikolojik yardım gerekirse fiziksel yardımı almaları konusunda bu sözleşme bir çeşit garanti veriyor aslında. Rahatlama ve iyileşme süreci de, dediğim gibi biraz önce bu sağlık servislerine erişimde eşit bir şekilde kadınların ve kız çocuklarının erkeklerle birlikte aynı şekilde yararlanması anlamına geliyor. Bu 4 sütundan bahsettikten sonra uygulamada neler var? Sadece 86 ülke 2020 yılı itibariyle ulusal eylem planını kabul etmiş. Türkiye tabii ki tabii ki diyeceğim hep böyle Türkiye'yi dışarıda bırakıyoruz. İstiyoruz tabii içeride olsun ama bir nasyonal planı yok, millî bir plan yok! Böyle bir hazırlık da anladığım kadarıyla yok! Belki bundan sonraki süreçte daha çok ana akımlaşırsa bu mesele oladabilir. 2005 yılından itibaren devletler aslında bunu 1325'i pratik alanda uygulamaya başlıyorlar. Yani 2000'de kabul ediliyor, ama 2005 yılından itibaren dolayısıyla ne çok eski ne çok yeni ama dediğim gibi 86 ülke bu işi taşın altına elini koymuş. Bizim üyesi olduğumuz NATO ne yapmış? NATO'da da yavaş yavaş aslında bu sürecin böyle gerçek anlamda etkili bir pratiğe dönüştüğünü görüyoruz. Aslında 2009 ve işte ondan sonrası dönemdeki NATO'nun zirve toplantılarında bu konunun artık önemi anlaşıldığından dolayı bir şekilde NATO'nun dökümanlarına entegre edilmesi düşüncesi ortaya çıkıyor. Ama esas eylem planı olarak 2008 yılında NATO devlet ve hükümet başkanları bunu ciddi olarak ele alıyorlar ve bir eylem planı oluşturuyorlar. 2 yıllık bir eylem planı ama daha sonrasında 1 yıl uzatılıyor ve 2021'e kadar devam ediyor. 2021'den sonrasında da 2025'i kapsayan yeni bir eylem planı kabul ediyorlar. Burada NATO'nun amacı nedir? Ne kadar sürem kaldı? Ona göre çok hızlı gideceğim ya da gitmeyeceğim. Var herhâlde 1-2 dakikam. O zaman şurayı da bir anlatayım. NATO burada ne yapmak istiyor? Bu Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararından hareketle benzer bir yaklaşımla toplumsal cinsiyet perspektifini aslında örgütün her alanına bir şekilde entegre etmeyi, yaymaya çalışıyor. Bunu 3 tane madde üzerinden yapıyor. Nedir NATO'nun zaten kendi izlemiş olduğu politikaların bir parçası hâline getirmeye çalıştığı için ilk önce kolektif savunmanın bir parçası hâline getirmeye çalışıyor. Sonra kriz yönetiminin bir parçası hâline getirmeye çalışıyor. Yine aynı şekilde kolektif siyasî ve askerî yapılarda güvenlik meselesinde yani bütün yeni yazılacak dökümanlarda veya işte 'focal points' dediğimiz veya bağlantı noktası dediğimiz yerlerde yine aynı şekilde partnerliklerini yani Ukrayna'yla, Gürcistan'la işte Moldovya'yla olan ilişkilerinde oluşturulan yeni metinlerde işte imzalamış olduğu anlaşmalarda bir şey bir şekilde bu gündemi her daim ortada tutmak ve o metinleri de bu gündeme koymaya çalışıyor. Dolayısıyla biz NATO üyesi olduğumuzu için bizi de ilgilendiriyor. Ama tabii NATO'nun bu gündemi kabul etmiş olması NATO üyesi olan devletler üzerinde bir baskı yaptı veya onlara bir işte ulusal eylem planı yapmaya zorladığı anlamına gelmiyor NATO'nun böyle bir politikası yok hâliyle. Bütün üye devletler serbest böyle bir nasyonal eylem planı yapıp yapmama konusunda, ama burada tabii amaç bunu bir strateji komünikasyon

çerçevesinde işte bağlı oldukları örgütün sürekli tartıştığı bir konuyu düşünün. Sonuçta o devletin de buna belli bir süreden sonra çok da ilgisiz kalamayacağını herhâlde düşünebiliriz. İsterseniz burada durayım ya da nasıl yapalım siz nasıl istersiniz?

Rabia Karakaya Polat: Teşekkürler Emel Hocam. Tam da güzel bir yer durmak için Zeynep Hoca'ya fırsat vermek istiyorum çünkü çıkmadan önce. Size tekrar döneriz. Bu söylenenlere de respond edecek şekilde yani sizden sonra konuşanlara da belki eklemek istediğiniz olabilir. Bir de benim aklımda bir soru bunu Zuhal Hoca'ya da soracağım. Bu kadın dış politika uzmanlarının medyadaki temsili meselesi hani evet önümüzde engeller var, yükselemez. İşte ev içi sorumluluklardan dolayı yeterince yayın yapamıyoruz vesaire ama medyada da görünmüyoruz. Yani her akşam televizyonda 5 tane erkek uzmandan dış politikayı dinliyoruz. Bunu nasıl açıklarız? Yani bizim de burada bir rolümüz var mı? Korkuyor muyuz, davet mi edilmiyoruz? Buna da respond ederseniz, düşüncelerinizi paylaşırsanız sevinirim.

Zeynep Alemdar: Çok teşekkür ediyorum ve çok özür diliyorum bu arada bu hiç sevmediğim bir şey yani zamanından önce ayrılmak. Ancak yarın Dış Politikada Kadınların önemli bir projesi var. Bir eğitim yaptık 600 kişi başvurdu, 50 tane kadın geliyor. Genç kadınlara uluslararası ilişkiler dış politika okulu başlıyor. Onun içinde gelen hoca arkadaşlarımdan birini gidip almam gerekiyor yani. O yüzden ayrılacağım aranızdan dolayısıyla çok özür diliyorum gerçekten. Aslında Rabia Hocam, direkt sizin sorunuzla başlamak en güzeli herhâlde çünkü neden medyaya çıkmıyoruz? Geçenlerde de Twitterda bir arkadaşımız gazeteci arkadaşlarımızdan biri bunu yazdı. "Ya artık sıkıldım hani erkekleri görmekten neden hani kadınlar konuşmuyor?" diye. 1-2 tane inisiyatif var. Kadınların daha çok sesinin çıkması üzerine kurulmuş ve özellikle son 2-3 yıldır uluslararası projelerde bu işi hani önemsedikleri için güzel birkaç tane proje yapıldı. Onlardan da bahsedeyim, ama öncelikle sorun şu. Şimdi; aslında Zuhal Hoca'nın sunumunda bunun ipuçlarını zaten gördük. Yani bir, biz mükemmel olmadan kamu önüne çıkmak üzere sosyalleştirilmiş canlılar değiliz. Yani bize iyi yetmiyor. Dolayısıyla gazeteci bir arkadaşınız ya da gazeteci arkadaşınız olması gerekmez, ama hani beni genelde hani ben genelde yakın olduğum insanlarla rahat olduğum için arkadaşlarımla bir tek konuşuyorum, ama sizi birisi aradığı zaman diyorlar ki işte "Hocam, işte 10 dakika sonra bağlanın ya da akşama bağlanın" Sizin o sırada çocuğu okuldan almanız lazım. Annenize bakmanız lazım. Babanızın ilacını vermeniz lazım. Saçınıza fön çektirmeniz lazım. Doğru düzgün bir gömlek giymeniz lazım. Dolayısıyla çünkü bütün bunları yapmadığınızda yani bakım sorumluluklarının hani ötesinde bir de üstüne bunları yapmadan diyelim ki mükemmel olmamak üzerine de kendinizi eğittiniz. Gene kendinize sorumluluk tabi yük. Ne oluyor? İşte saçınız başınız birazcık yamuk çıktığında ne oluyor? İnanılmaz bir online zorbalık ve bu gerçekten kadınlara daha çok yapılıyor. Yani buna çok hedef olan pek çok arkadaşımız var. Dolayısıyla bunlar çok zor işler yani bir bu mükemmeliye zorlanmamız hem toplumsal olarak hem de sosyalleşme sırasında bunu öğrenmediğimiz için kendimizi de buna birazcık zorlamamız. Hem dediğim gibi zaman kısıtlaması diğer bütün bakım işlerimizden dolayı bence bunları etkileyen şeyler. Ama biraz önce yine söylemeye çalıştığım örneğin işte "Sensiz Olmaz Sessiz Olmaz" diye bir hareket gazeteci kadınlar bunu kurdular. Hatta bizim için Dış Politikada Kadınlar içinden de orada eğitim alan arkadaşlarımız vardı. Yani medyada nasıl konuşulur? Bir de akademisyenler biz yani hepimiz çok uzun konuşmayı seviyoruz. Teoriden başlamayı seviyoruz. Şimdi; yani ekrana çıktığımız zaman teoriden başlamak olmuyor daha net ve kesin şeyler, mesajlar vermelisiniz. Dolayısıyla hani bu konuda eğitimler, birazcık birbirimizle dayanışma biraz önce arkadaşlarımdan bahsettim. Gerçekten hani Dış Politikada Kadınlar içinde gazeteci arkadaşlarımız var bizim yani Işın Eliçin var, Barçın Yinanç, Ayla Jean Yackley. Bunların hepsi hani Dış Politikada Kadınlar üyesi kadınlar ve dolayısıyla bizi anlayan, bilen dertlerimizi bilen, bize önceden haber evren dolayısıyla bunlar bizler için önemli. Bu tür bağlaşıklıklar kurarak belki hani daha iyi birşeyler olabilir diye

düşünüyorum. Daha çok hem kendimizi geliştirebiliriz hem de daha çok medyada yer alabiliriz. Başka bir şeyde belki şunu söylemem yani bu tür toplantılarda hani muhtemelen öğrenci arkadaşlarımız vardır. Onlara belki bir hani bir veda sözü olarak şunu söyleyebilirim. Yani bağlaşıklar bulun, arkadaşlar bulun. Sizi koruyabilecek, dayanışabilecek sizinle aynı şeyleri hisseden yani dayanışma gerçekten yaşıyor. Dolayısıyla Dış Politikada Kadınların genç kadın ekibini şimdi kuracağız. Yani illa ki orası olması gerekmiyor. Ama farklı şekillerde hani birbirleriyle konuşurlarsa çok daha etkin ve kendilerini daha güçlü hissedeceklerini düşünüyorum. Gördüğünüz gibi evimin herhâlde kapısını yıkacaklar hani birazdan o yüzden ki ne yazık ki gitmem gerekiyor.

Rabia Karakaya Polat: Çok teşekkürler Hocam çok güzel oldu. Bu Dış Politikada Kadınlar platformunu da daha iyi tanımış olduk. Eğitimlerde de size başarılar. Umarım çok daha fazla genç kadına ulaşabilirsiniz. Çok sağ olun. O zaman Zuhal Hoca'yla devam edelim. Zuhal Hocam bir bu soruyu size de yöneltmek istiyorum. Medyadaki kadın dış politika uzmanı sayısı neden bu kadar az ve artması için neler yapılabilir? Benim aklıma hemen şey geldi. Hatırlarsanız birkaç sene önce BBC'de çok güzel bir şey olmuştu. Bu Kore'de bir uzmana bağlanmıştı bir BBC spikeri erkek bir uzmana. İşte o sırada çocuklar içeriye girdi. Sonra kadın çocukların annesi böyle bir telaşla içeri girdi, çocukları aldı, gitti. Onun üzerine bayağı bir tartışma olmuştu. Yani bunun tersi olsa kadın uzman televizyona bağlansa nasıl handle ederdi o süreci vesaire? O aklıma geldi. Yani medyaya bağlanmak pandemi döneminde bunu hepimiz yaşadık. Ders verirken işte çocuk içeriye giriyor. Birşeyler istiyor vesaire. Aynısı buna benzer şeyler medya konusunda da geçerli tabii. Dolayısıyla bu medyayla ilgili özellikle görüşlerinizi merak ediyorum. Bir de sunumunuzun geri kalanında özellikle vurgulamak, eklemek istedikleriniz varsa onları alalım.

Zuhal Yeşilyurt Gündüz: Evet. Sağ olun Hocam. Medyayla başlayayım o hâlde bir sorumuz vardı, ama onu bu sunuma dâhil etmedim. Birgül Hoca'yla mülakatlarda bu soruyu da sorduk akademisyenlere, kadınlara. Aldığımız yanıtlardan birkaçı şöyleydi: “Biz çok geriliyoruz o yayınlarda yani kavga gürültü oluyor. Yani buna yönelik zaten rating artsın diye hani birilerini işte üzme, işte sıkıştırmak o yüzden de o gergin ortama girmek, bir parçası olmak istemiyoruz.” diyorlardı. Bir diğer neden, bu hani en iyi olmayla bağlantılı. Mesela yayına çıkmadan deniliyor ki bugün Avrupa Birliği konuşulacak. Tamam gidiyor kadın ve ben Avrupa Birliği konuşacağım sadece kadın akademisyen. Sonra o konudan o konuya atlanıyor ve o, o konuları bilmiyor. Orada sessiz kalıyor. Yani bildiğini sadece paylaşmak istiyor. Emin değilse konuşmak istemiyor. Bu da orada bir sıkıştırmaya neden oluyor ve kendini kötü hissetmeye. Bir kadın akademisyen çok esprili ifade etmişti. Tam cümleyi çıkaramayacağım, ama şuna benzer bir şey. Yani bu dünyada yaşayan hiçbir insan aynı zamanda hem Çin'in yükselişi hem Rusya'nın dış politikası hem bitcoin hem uzay hepsinde uzman olamaz, ama o programlara katılan erkekler öyleymiş gibi davranıyor. Ama biz öyle davranmıyoruz. Yani hani biz bunu biliyoruz, bunu paylaşmak istiyoruz. Onun için gidiyoruz. Yine Zeynep Hoca'mın vurguladığı kadın gazetecilerin düzenledikleri etkinlikler, mülakatlar, röportajlar o bağlamda bizi daha çok rahatlatıyor. Örneğin; Işın Eliçin'in Femfikri Medyascope oraya gerçekten gerilmeden katılabiliyor kadın akademisyenler. Bu şekilde ben yanıtlamış olayım Hocam ve devam edeyim bu erkek dayanışması demiştik. O gerçekten büyük bir etken. Bir diğer kadınları neden tercih etmiyorlar işe alımlarda sorusunda. Şuna benzeyen bir cümle kurmuştu bir görüşmecimiz. Ona bir erkek akademisyen demiş ki: “Gece aklıma bir konu gelirse erkek asistanı arayabilirim, ama kadın akademisyeni gece saatinde arayamam.” Bu görüşmecimiz dedi ki: “O saatte aramayıp da ertesi gün sabahı beklemek ile hani hiçbir konu yarım kalmaz bizim alanımızda. Biz acil ameliyata girmiyoruz gecenin o saatinde.” Bu çok çarpıcı geldi bize. Uzmanlık bağlamında yine medyayla bağlantılı kadınların uzmanlığı nedense yeterince uzmanlık gibi gelmiyor. Yani bol bol ‘mansplaining’ hani erkekleme diye artık Türkçeye de giren olaya maruz

kalıyoruz. Biz ne kadar anlatsak erkek işte “Bak ben sana anlatayım. Bu burada böyle değil.” diyebiliyor. Benzer bir şekilde çalıştığımız konular önemsenmeyebiliyor. Yani işte o high politics low politics içerisinde ‘gendered’ çalışıyorsak hani bunun çok önemsiz toplumsal cinsiyet çok önemsiz bulunabiliyor. İşte ne bileyim realizm gibi çok çok değer verilen teoriler üzerinden gitmemiz belli bölgeler üzerinden çalışmamız isteniyor, denmişti. Hamilelik suç gibi görülebiliyor bazı üst düzey yöneticileri tarafından. Yönetim pozisyonlarında çeşitli anahtar makamlar var. Erkeklere abi-kardeş networkleri içerisinde verilen ve seçici eşitlikten bahsetti bir görüşmecimiz. Hani akşam dersi gibi çok çaba gerektiren bir sorumluluk olunca eşitlik ama koltuk paylaşılırken de kendi aralarında paylaşıyorlar demmişti. Yine konular bağlatılı işte Orta Doğu çalışan bir kadına “Yol yakinken sen Avrupa falan çalışsan daha iyi olur. Savaşla ilgili şeylere çok girmesen daha iyi olur.” şeklinde yaklaşılabilir. Fiziki mekânlar da bir sorun. Yani bunun üzerine de düşünmemiz lazım. Mimari bağlamda amfilere girerken basamaklar çok yüksek olabiliyor çok uzun boylular için tasarlanmış. Koridorlar karanlıksa eğer bu çok olumsuz bir etken. Kürsüler bazen o kadar yüksek oluyor ki onun arkasında kayboluyoruz. Fiziki mekânlar da iyi düşünülmesi. Şimdi bütün bu zorlukları yaşadık, biliyoruz ve de üstüne pandemi geldi. En uzun yıldır bizim için biz aslında 2 soru sorduk. Çok kısa özet geçeyim vaktimiz de azalıyor. Hani “Derslerinize nasıl yansıdı, akademik çalışmalarınızı nasıl etkiledi?” diye Ocak 2021’de tekrar döndük bu akademisyenlere %60’ı olumsuz etkilendiğini ifade etti. Çocuk bakımı üzerlerindeydi. Rabia Hocam sizin ifade ettiğiniz gibi hani ders esnasında çocuk geliyor. Kucağımızda çocuklar işte yemek derdiyle konsantre olmakta çok güçlükler yaşadığını ifade eden kadın akademisyenler vardı. Ve bir sorun kendi çalışma odasına sahip olmama sorunu yani birçok kadın akademisyen mutfakta ya da yatak odasında ders anlatmak zorunda kaldı. Çünkü diğer odalarda çocuklar derslere giriyorlardı. İş yükü ev içinde çok arttı. Öğrencilerin endişeleri bütün bu şeyler, Zooma alışmak hepsi oldukça zorladı kadınları. Çok ilginç gelen bir şeyde şurada görebileceksiniz. Evde 3 çocuğu olan ve evden çalışan bir erkek akademisyen “onun için hiç birşeyin değişmediğini, keyfinin yerinde olduğunu” ifade etti. Yükselmesinin hızlandığını yani bir konfor alanı olduğunu evin onun için çünkü eşi devam ediyordu bütün çalışmalara. En çok zorlananlar küçük çocuğun olan kadın akademisyenler ve bekar anneler oldu. Hem çocukların hem anne/babalarının ya da kayınvalide/kayınpederin bakımını üstlenen kadın akademisyenler oldu. Bakım emeğine zaten değinmiştim. Çok yine özet geçeyim. Hani mutfaktan çıkılmayan anne ve kadın, ev kadını rollerinin üstlenildiği ve yerine getirilmeye çalışıldığı bir dönem. “Belimde sarı temizlik beziyle ben derse giriyordum” diyen bir hocamız, ders arasında yemeğin altını açan, bir sonraki ders arasında yemeğin altını kapatan. Bütün bunları yaşadık. Hepimize de çok aşına geliyor. Yük eşit dağılmıyor! Yani bu çok net bir gerçek adil bir paylaşım yok! Bakım emeği eşit paylaşılmıyor! O yüzden hani başta ne demiştik? Kadınlar nerede? dedik. Uluslararası ilişkiler alanı için kadınlar nerede? dedik. Şimdiki sorumuz: Erkekler nerede? Bakım emeğine gelince, ev işine gelince, bakım emeğinin eşit paylaşımına gelince erkekler nerede? Bu gerçekten yanıt bekleyen bir soru. Şöyle ki birçok kadın ekonomik imkânı varsa sınıf imtiyazını da kullanarak kendini bakım emeğinden biraz uzaklaştırabiliyor. Bunu bir yardımcı olarak, bir destek olarak yapabiliyor, ama o da yine kadın. Yani yine kadının üstüne yükleniyor. Yine başka bir kadının sırtından aslında o bakım emeği sağlanıyor. Erkekler nerede? sorusunu yanıtlamamız lazım. Biraz önce söylediğim o şey aslında parayla satın aldığımız ‘outsourced’ ettiğimiz bir eşitlikmiş. Hani biz eşitliğe kavuştuğumuzu sanmıştık. Biz paramızla işte bakım emeğini satın alıyoruz, hazır yemeğimizi satın alıyoruz. Gerçek bir eşitlik değil! Pandeminin getirdikleri şeyler de vardı bize. Uzakları yakın kılabilirdi. Ev içinden işte trafikte zaman kaybetmeden de ders anlatabildik, ama endişeler, korkular ve küçük çocuklarla sürecin ne kadar zor olduğunu biliyoruz. Ev-iş ayrımının ortadan kalkması. Peki, pandemi bize neler öğretti? Bundan ders çıkarabilir miyiz? Mesela 9.00-17.00 ısrarı yersiz. Yani farklı saatlerde de çalışılabilir. Birçok sorun pandemi öncesi vardı. Pandemide daha da arttı ve artık bunun

taşınmaz olduğunu bize gösterdi. Yani böyle süremez ‘burnout’ yaşayacağız hepimiz hep birlikte. Eşit bakım emeği yani bizim talebimiz eşit bakım emeği. Biz TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi olarak Türkiye için eşit bakım emeği manifestosu hazırladık. Web sayfamızdan buna erişebilirsiniz. Bireysel düzeyden çiftlere, ailelere, yerele, devlete, uluslararası düzeye her alana sorumluluk yüklüyoruz. Başta ücretsiz kreş talebinden tutun çok taleplerimiz var. Bu kadınları rahatlatılacak olan bir şey olacaktır. Onun dışında kadın akademisyenlerin çalışmaları için burada gördüğünüz www.womenalsoknowstuff.com web sitesi çok önemli. Üyesi olmaktan mutlu olduğum Dış Politikada Kadınlar İnisyatifi gibi inisiyatifler artmalı, güçlenmeli. Toplumsal cinsiyet eşitliği dersleri tüm üniversitelerde sunulmalı. Kadınların performansı doğum izni, çocuk gibi unsurların dikkate alınarak yerine getirilmesi lazım. Son olarak “Anarchy is what states make of it” alıntısını biz kendimizce değiştirdik, “University is what academics make of it.” bizim elimizde aslında daha iyi bir üniversite kurmak, başka bir üniversite mümkün daha iyisini yapabiliriz. Bununla sonlandırmak istiyorum. Çok teşekkür ediyorum sizlere.

Rabia Karakaya Polat: Çok teşekkürler Zuhale Hoca çok ilham verici bir bitiş oldu. En azından üniversiteleri inşa etmek bizim elimizde olabilir. Çok ilham verici oldu. Bu Deniz Kandiyoti’nin değerlendirmesini ben de hatırladım. Aslında biraz tokat gibi gelmişti hepimize yani eşitlik zannettiğimiz şey satın aldığımız bir şeymiş di mi temizlik hizmeti, işte dışarıdan yemek ısmarlama bunlarla bazı şeyleri kapatmaya çalışıyorduk. Pandemide o olmayınca hepimiz bir tokat yemiş gibi olmuştuk. Onu Deniz Hoca çok iyi ortaya koymuştu. Emel Hoca, sizinki çok yarım kalmıştı. Kusura bakmayın tekrar kaldığınız yerden devam edelim.

Emel Parlar Dal: Teşekkür ediyorum, çok güzel bir sunum oldu Zuhale Hoca’nın da. Ben bu arada Zuhale Hoca’nın Birgül Hoca ile ilk anket göndermişlerdi. Hatırlıyorum bundan yıllar önce böyle bir çalışmayı mailimde görünce çok şaşırmıştım, çok ilginç gelmişti. Bilmiyorum o zaman yoğunum. Geri döndüm mü, dönmedim mi hatırlamıyorum, ama ilk anketi bu konuyla ilgili herhâlde yaptığımızda bütün hocalara göndermiş olduğunuz o anketi hatırlıyorum. Yani bu konular için çalışanlar olduğunu duyunca ya da işte görünce o sorular çok hoşuma gitmişti. Gerçekten çok önemli bir konuya parmak basıyorsunuz. Bunun sürekli gündeme getirilmesi, tutulması, ana akımlaştırılması lazım ki biz kadınların yani hem akademideki bu maruz kaldığı eşitsizlik hem evde maruz kaldığımız eşitsizlik hem de yani bunu aşmadaki eşitsizlikler hepsini topluca bir şekilde herkese duyurulup en azından manifesto gibi sürekli gündemde tutulup bir şekilde belki bu nesil bunu yapamayacak, ama belki bundan sonraki nesillerin en azından bu eşitlik meselesini içselleştirmesi gerektiğini düşünüyorum. Tebrik ediyorum çalışmanız için. Şimdi; ben daha kurumsal bir perspektif demiştim. Yani bu kurumsal perspektif uluslararası ilişkilerde gerekli. Neden? Çünkü esasen politikayı yapanlar biliyorsunuz bizi yönetenler Dışişleri Bakanlığı dolayısıyla bizim üyesi olduğumuz örgütlerin yayınlamış olduğu eylem planları işte Birleşmiş Milletler dünyanın en büyük uluslararası örgütü ‘çatı örgüt’ diyoruz. Onun yayınlamış olduğu bu Birleşmiş Milletlerin Güvenlik Kurulunun yayınlamış olduğu karar bundan hareketle bunun diğer örgütlere nüfuz etmesi diğer bölgesel örgütlerde yavaş yavaş ASEAN da dâhil olmak üzere yavaş yavaş bu cinsiyet meselesi cinsiyet daha doğrusu bunda daha çok genel olarak da yavaş yavaş ben bazı thinktanklerin raporlarında da diğer örgütlerinde yavaş yavaş bunu sadece ‘Women, Peace and Security’ meselesi olarak değil, ama daha çok ‘gender analysis’ yani daha çok cinsiyet analizi daha kapsamlı bir bakış açısıyla kabul edilmesi gereken bir gündem olduğu görüşünü yavaş yavaş yaymaya çalıştıklarını görüyorum. Mesela 2022 yılında Ekim ayında galiba yanlış hatırlamıyorsam. Amerika’nın Institute of United Nations of Peacein yayınlamış olduğu bir raporu vardı. Mesela burada daha kapsamlı, daha kapsayıcı bir plana ihtiyaç oldu. Yani sadece ‘Women, Peace and Security’e odaklanmayıp aslında bu işte erkeklik meselesinden tutun da burada sadece erkek-kadın değil ama daha alt sınıfları da içine alan daha kapsayıcı analizlerin yapılması

gerektiğini yani sadece kadın-erkek değil, ama kadın ama işte acaba kadının alt kimliği nedir? Veya kadının işte mezhebi nedir? Ya da işte yabancı mıdır, Suriyeli midir? gibi yani bütün bunların da analiz edileceği daha kapsamlı çalışmaların yapılması gerektiğini devletlerinde buna bağlı olarak bunları işte iç hukukunun bir meselesi, bir parçası hâline getirmesi gerektiğini söyledikleri bir rapor var. O çok ilginç bir rapor aslında hepimizin daha çok bu gündemlere takılmaktan ziyade daha geniş perspektiften bakarak ilerlememiz gerektiğini de bize gösteriyor. Yine o raporda biraz öncede söylemiştim. Bu ‘meaningfull’ dediğimiz yani anlamlı bir şekilde kadının katılımı yoksa kadın her şekilde televizyon programlarında tabii daha çok erkekleri görüyoruz, ama kadınlarda işte 1-2 tane araya serpiştirme yönetmi denir ya her yere bir şekilde kadınlar serpiştiriliyor. Yine Meclislerde şimdi seçim var Türkiye’de işte listelerde mutlaka kadın olacaktır. Bunların bir şekilde parlamentoya girmesi isteniyor ama ne kadar anlamlı sembolik midir değil midir? Yoksa o kadın oraya girdikten sonra hiçbir komitenin başına konulmayacaksa ya da işte aynısı bizim dekan yapılmadığımız, bölüm başkanı bile yapılmadığımız ya rektör zaten imkânsız diyeyim böyle bir ortamda, böyle bir yapıda kadınların sayısının çok olması veya kadının görünür hâle gelmiş olmasının bir anlamı da olmuyor. Çünkü kadın karar alma mekanizmalarının başında değil. Yani sen en basitinden akademide bile bir işte bölüm başkanı yapılırken erkek hocanın tercih ediliyor olması, dekan zaten özellikle mesela devlet üniversitelerinde imkânsıza yakın bir şey şu anda bence. Böyle bir ortamda yani kadının karar almada olmadığı süreçte sayısının çok olmuş olmasının da bir anlamı olmuyor. Dolayısıyla çok daha kapsayıcı bakış açısı, planlar lazım diye düşünüyorum ben. Yani ‘Women, Peace and Security’ tabii ki çok önemli ama bunu aşan bir bakış açısı ve bir pratik yani bunun uygulamaya konulması gerekiyor. Ben dönersem eğer ki kendi konuma NATO’nun eylem planı Türkiye’yi işte etkileyebilir mi, nasıl etkiler? İşte benim aldığım fon bunu birazcık yaymam gibi, işte bizim bunu sürekli işte hazırlamış olduğumuz işte birkaç kitapçık, video yani ne bileyim birtakım sosyal medyayı kullanarak yaptığımız yapmış olduğumuz duyurularla işte Türkiye’nin böyle bir planının olmadığı, işte Türkiye’nin böyle bir plana ihtiyacı olduğu diğer işte başka NATO üyesi olan devletlerin çoğunun böyle bir planı olduğu ama bizim olmayışımız gibi yani bunu sürekli gündemde tutma dışında böyle bir planın, böyle bir uluslararası örgütün yapmış olduğu planın üyelerine yansımalarının sınırlı olduğunu görüyoruz. Yani burada esasen iş tabii ki bizi yönetenlere düşüyor. Yani uluslararası örgütler bir yere kadar etki yaratabiliyorlar, gündem oluşturbiliyorlar. Esasen yöneticilerin harekete geçmesi gerekiyor, ama tabii önemli. Neden önemli? En azından gençlerin duyması, diğer uluslararası örgütlerin böyle bir gündem belirlemiş olması demek ki dünyada böyle bir gündem var. Bizim de buna uymamız gerekiyor inancının ortaya çıkması açısından önemli. Biraz önce söylemiştim nerede kaldım diye düşündüm. 2018’de kaldım diye hatırladım şimdi 2018’deki Eylem Planından sonra 2021 Eylem Planı diye bir plan kabul etti. 2025’e kadar sürecek bu planın yanlış hatırlamıyorsam. Burada da yine benzer yapı taşları var. Burada kurumsal çerçeveyi daha geniş tutuyor NATO. Yani daha çok geniş bir alanda bu ve WPS ajandasını yaymaya çalışıyor. Yani sadece partnerlar sadece müttefikler değil, ama partnerları da içerisine alan diğer focal pointsleri içerisine alan işte bu WPS ajandasına danışmanlık yapan insanları içerisine alan yine bütün oluşturmuş olduğu tasklerde söylem hem yazılı hem sözlü olarak bütün tasklerde bu ajandanın bir şekilde girmesi yani dilin daha çok cinsiyetçi olması gibi bütün verilerinde bütün verileri de kapsayan yani NATO’nun yayınlamış olduğu istatistiklerde yine bu ‘gender’ meselesinin de dikkate alınarak ne kadar çok kadın sayısı çalışıyor. İşte ne kadar kadın komutan var? İşte ne kadar sivil kadın çalışıyor? gibi yani istatistiksel verilere de bu kadın rakamlarının yansımaları dediğim gibi bütün partnerlarla da aynı şekilde bu ajandanın bir şekilde promote edilmesi gibi bir takım amaçları var bu yeni planın. Avrupa Birliği de buna benzer bir plan yaptı. Ondan da ben burada bahsetmek istiyorum. Tabii burada dediğim gibi bunları açıklıyorlar. Yani bütünsellik çerçevesinden biz bu planı işlevsel hâle getireceğiz. Yine yapmış olduğumuz projelerde bu meseleyi gündemde tutacağız, eğitim ayağı

olacak. İşte daha stratejik komünikasyonu daha iyi yapacağız bu ajandanın gibi birtakım notları var NATO'nun yeni 2021-2025 ajandasının. Avrupa Birliği neler yapıyor? Avrupa Birliği biliyorsunuz güvenlik meselesine NATO kadar angaje her ne kadar angaje olsa da NATO kadar angaje yani varlık sebebi güvenlik olmayan bir örgüt olmasından kaynaklı yani güvenlik ve savunma örgütü olmayışından kaynaklı daha sivil bir yaklaşım gösteriyor bu konuya karşı. Onun da taskleri ne? Bu ajandayı hızlı bir şekilde koymaya başladığımızı görüyoruz. Tabii 2010'lu yıllardan sonra NATO Avrupa Birliğinin de bu konuya olan ilgisi arttı. Yani 2000'de ilk bu gündem ortaya çıktığı zaman Avrupa Birliğinin de kendine has bir gündemi vardı. Dolayısıyla her örgütün kendine has gündemi ve komplike problemleri olduğu için dolayısıyla yavaş yavaş bir süreç içerisinde bu gündemi içerisine aldığını görüyoruz. AB Ortak Dış ve Güvenlik Politikasının merkezine koydu 1325 sayılı kararı. Ama dediğim gibi daha aktif olarak sonraki yıllarda 2010'lu yıllardan sonra bu hatta 2020'lere doğru daha hızlı bir angajmanı var Avrupa Birliğinin. Dediğim gibi kadın ve kız çocuklarının haklarının korunması özellikle çatışma ve işte şiddet ortamlarında kadın ve kızların ilk bu şiddetten etkilenen aktörleri olmasından kaynaklı hem barışın korunmasında hem şiddetin sona erdirilmesinde hem de barış görüşmelerinde merkezi rol oynaması gerektiğinin sürekli altını çizen bir yaklaşım içerisinde olduğunu görüyoruz. Avrupa Birliğinin genelde bu dış ve güvenlik politikasında da bunun altını çizdiğini görüyoruz. Kadınların rehabilite edilmesi de onların gündeminde. 3 tane kabul etmiş oldukları metin var. Bunu oraya yazdım bilerek çünkü belki Avrupa Birliği çalışan öğrenciler olabilir veya işte bunları kurumsal farklılıkları açısından belki tez yapmak isteyen öğrenciler olabilir veya işte belki uluslararası örgütler açısından bu konuyu 'gender' meselesini araştırmak isteyenler olabilir. Women, Peace and Security include in 2018 Council conclusions on WPS, şeklinde böyle bir şey koydum. Yani 2018'deki Konseyin sonuçlarına bu ajandanın girdiğini görüyoruz. Yani aslında bütün örgütler 2018'de harekete geçmiş. Yani NATO da aynı şekilde 2018'de bir eylem planı vardı. Avrupa Birliği de 2018'de gerçek bir şekilde bu işe angaje oluyor ve bunu Konseyin sonuç raporuna ilişkilendiriyor. Yine bir stratejik plan, stratejik bir yaklaşımla bu ajandayı kabul ettiğini görüyoruz. Yani Avrupa Birliğinin en son yayınlamış olduğu bütün dikkat ederseniz bütün raporlarda, bütün stratejik eylem planlarında işte Kompas'ta falan bu konunun az da olsa çok merkezi olmasa da bir şekilde ilişkilendirildiğini ben görüyorum. Yine Avrupa Birliğinin kendinin bir aksiyon planı var. NATO'nunkine benzer 2019-2024 yıllarını kapsayan. Dolayısıyla uluslararası örgütlerde elini taşın altına koyup bunu ana akımlaştırmaya çalışıyorlar. Gelelim Türkiye'ye Türkiye ne yapıyor? Bizi ilgilendiren esas içinde yaşadığımız toplum, ülke olduğu için Türkiye'nin durumu tabii bu 'gender' meselesinde çok iç açısı değil Zuhal Hocam tabii daha iyi bilir bu konuları ama ben burada bir indekse baktım. İndekste Türkiye'yi konumlandırmaya çalıştım. İşte Türkiye genelde son sıralarda. Bazı indeksin alt indikatörlerinde de ortalarda yer alan bir ülke olarak Türkiye'yi değerlendirebiliriz. Burada World Economic Forum tarafından hazırlanan Global Gender Gap raporunu ben kullandım, baktım oradaki tabloları vereceğim birazdan. Türkiye 146 ülke arasından 124. sırada genel olarak bu indekste ortalama rakamları alınca 124. sıraya gelmiş. Yani aşağılarda buradaki sıralama tabii alt kategorilerle ihtiva ediyor. Nedir? 'Economic Participation and Opportunity' denen bir şeyde alt kategoride Türkiye'nin yine altlarda olduğunu 134. sırada olduğunu görüyoruz 146 ülke arasında. Eğitimle ilgili kısımda yine altlarda yine 101. sırada 146 ülke arasında. 'Health and Survival'da da 99. sırada yani Türkiye'nin sağlık politikaları son yıllarda biraz gelişim göstermiş olmasından dolayı Türkiye biliyorsunuz İnsani Kalkınma İndeksinde de yüksek çıkıyor. Yani biz hani düşünüyoruz ki Türkiye İnsani Kalkınma İndeksinde sanki daha düşük çıkar diye hesap ediyoruz ama bu işe sağlıkla ilgili ve diğer başka ülkelere göre bizim daha iyi olduğumuz alanlar olmasından kaynaklı Türkiye son yıllarda özellikle İnsani Kalkınma İndeksinde yukarı giden bir trende sahip ama tabii bunun alt indikatörlerine bakmak lazım. Yani o son rakamdan ziyade bizi ilgilendiren bölümlere odaklanmak gerekiyor. Bu 'Political Empowerment' meselesinde de Türkiye'nin güçsüz

bir yerde olduğunu görmek mümkün 112. sırada. Burada İLO verilerine de biraz bakayım istedim. Burada da hepimiz biliyorsunuz Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle bunlarla ilgili çokça işte birtakım paylaşımlar oluyor sosyal medyada. Kadın istihdamı, Türkiye’de ben yıllar önce kadın istihdamıyla ilgili bir işte yüksek lisans tezi yazmıştım. İşte kadın, çocuk, gençler falan hepsi vardı ta 2000’li yıllar, 2000’li yılların başından. O zamanda kadın istihdamı çok düşüktü hâlâ da kadın istihdamı çok düşük. Yani 20 küsur yılda kadın istihdamı Avrupa’daki diğer ülkelerle mukayese ettiğiniz zaman Türkiye çok çok gerilerde kalıyor. İşte gizli işsizlikte de kadınlar çok yüksek değil. Yine tarım dışı, kayıt dışı işsizlik oranında da kadınlar burada çıktığı gibi %30 yani çok ciddi Türk kadınların özellikle istihdam piyasasındaki durumu çok sinyal veren yani kötü bir tablo çiziyor bize. Bunda ücretler tabii ücretlere de yansıyor. Bu eşitsizlik ücretlere de yansıyor. Kadınlar erkeklere göre hep söylüyoruz zaten daha az kazanıyor. Burada benim baktığım rakamlarda yani kişi başına düşen pardon günlük kadınların saat başı aldıkları brüt ücretlerde erkeklere göre %15 daha az %14-15 daha az aldığını görüyoruz. Bununla ilgili ben daha önce başka bir rapor incelemiştim. O raporu özellikle de yöneticilerin de yönetici kadınların da Türkiye’de çalışan erkek yöneticilere göre %20’ye varan derecesinde eşit olmayan ücrete tabi olduğu yani bu da çok ilginç çünkü bakıyoruz son yıllarda işte dergilere çıkan di mi şirketlerin başında önemli işte CEO’lar kadın seviniyoruz kendi adımıza ama ücretlerin eşitsizliğini araştıran birtakım istatikselsel verilere, indekslere baktığımız zaman aslında kadınlar tamam, bir şekilde başa çıkmış ama ücret aynı aynı işe karşılık aynı ücreti almıyor. Bu da tabii eşitsizliğin planlı bir parçası yani istihdam oranı kadınların istihdam katılma oranı Avrupa ortalamasının %66 iken bizde çok düşük yani %28. Tabii bunun bir sürü sebebi var. Zuhâl Hocam da söyledi en önemlisi kreş mevzusu. İşte toplumun yapısından kaynaklı aileye çocuk bakımının bindirilmiş olması yani kendi annemize babamıza bu yükün bindirilmiş olması veya işte kadının çocuk bakmasından dolayı iş hayatından hızlıca ayrılması ki bu da zaten bütün bu istatikselsel verilerde kadının istihdamdaki süre oranları Avrupa’daki sürelerle baktığımız zaman çok daha kısa ve de sürekli inişli çıkışlı bir seyir gösteriyor. Dolayısıyla bu da kadınların istihdam piyasasında var, ama var ile yok arasında ve çok zorluklarla mücadele eden bir süreç içerisinde olduğunu bize gösteriyor. Bundan bahsettikten sonra Türkiye’de Kadın, Barış ve Güvenlik konusunun yani çok yeni bir konu olmadığını çünkü biliyorsunuz Türkiye’de çok ciddi bir Kürt sorunu meselesinden dolayı yani 90’lı yıllarda özellikle bu gündem bu gündem kadınların barış çözümünde yani barışın sağlanmasında taşın altına elini koyması Kürt meselesiyle birlikte çokça, sıkça gündeme gelmişti. Sonraki yıllarda bu gündem Birleşmiş Milletler tarafından ortaya çıkıp da Türkiye bunu imzaladıktan sonra yine Kürt meselesiyle birlikte bu konuyu çokça tartışmışız. Yani ben bunu araştırdığım zaman meselenin işte daha çok işte Kürt sorunuyla birlikte tartışıldığını görüyorum. Tabii Türkiye’nin kendinin böyle bir meselesi varken hâliyle kendi meselesi üzerinden bu konuyu dikkate aldığını veya daha çok medyada, yazılı medyada bu bu konuyla birlikte tartışıldığını ikisinin beraber düşünüldüğünü görüyoruz. 85’ten beri Türkiye’nin Kadınlara Karşı artık Kadına Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin tarafı olduğunun altını çizmekte fayda var. Yine 2011 yılında İstanbul Sözleşmesinin bir parçası oluyor Türkiye, ama 2021 yılında bildiğiniz üzere bu sözleşmeden çekilmiş. Ve de bu 1325 Güvenlik Kurulu kararını imzalamış olmasına rağmen 2005’ten itibaren 80 küsur devletin bir nasyonal planı olmuş olmasına rağmen Türkiye’nin hâlâ bir nasyonal planının olmadığı söyleyelim. Yine Türkiye’yle ilgili başka bir istatikselsel veriye baktım. Burada da Küresel Kadın Barış ve Güvenlik İndeksini inceledim. 2021 yılında en son çıkan indeks elimde bu olduğu için. Burada da Türkiye’yle ilgili neler görmüşüz. İsterseniz kısaca bundan bahsedip ben sunumu bitireyim. Burad da bazı alt başlıklar var. Tabii çokça alt başlık var. Ben, benim için önemli daha doğrusu benim kendimin önemli gördüklerimi buraya koydum. Burada kadınların okula gitme oranı Türkiye’de son yıllarda arttığını hep duyuyoruz. Yani arttı tabii ama neye, kime göre arttı? Kendimizi diğer ülkelere göre mukayese etmemiz lazım. Burada işte Estonya bu grup içerisinde en

iyiyken Türkiye bu grup içerisinde 7.5 gibi bu grubun 2021 yılında bir puanı olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla bu grupta yine kadının okullaşması yani okula gitme oranı en düşük seviyede Türkiye'nin olması ilginç ve de çarpıcı bir sonuç. Yine kadınların istihdam piyasasındaki yeriyile ilgili olarak gördüğünüz üzere 60.3'le Kazakistan en çok kadın çalıştığı istihdamda değeri aldığı ülke olurken, Türkiye'nin bu grupta 28.5'le düşük en düşük seviyede olduğunu görüyoruz. Yine burada işte kadınların birtakım sadece sembolik olsun diye koydum tabii. İlginç bir şey bu bunu da koymuşlar. Çok ilginç. Niye koymuşlar diye düşündüm ama cep telefonu kullanımı yani herhâlde bunu biz aştık ülkemizde ama yine de burada işte Albania 100 iken en iyiyken, bizde 76.5 hani iyi olduğumuz şeyler de var anlamında koydum cep telefonunun kadınlar neyse ki aktif bir şekilde kullanabiliyorlar. Kadınların finansal inclusion dediği konuda yani finansal olarak katkısı toplumda yani çalışıyor olmasıyla alakalı bir veri seti koymuşlar. Burada işte Türkiye ortalarında. Burada en kötü Azerbeycan yani Azerbeycan'da kadınların finansal olarak kadınların topluma katılma seviyesi daha düşükken işte mesela Estonya'da 98.4 ile çok yüksek, Türkiye ortalarında yani yavaş yavaş artmış. 2007'den 2021'e biraz hızlı bir artış yapmış, ama yine de ortalarında bir yerde olduğunu görüyoruz. Yine aynı şekilde parlamentodaki yerlerine kadınların baktığımızda, kadınların parlamentodaki sayısına baktığımız zaman Türkiye'nin biraz artış göstermiş olmasına rağmen yine diğer ülkelere göre yani kötü bir seviyede olduğunu söyleyebiliriz. Mesela Sırbistan'da 39.2 kadınların parlamentodaki yüzdelik 'percentage' buradaki rakam. Bütün bu veriler neyi gösteriyor? Bir de adaletle ilgili bir veri buldum. Biraz küçük çıkmış ama onu da söyleyeyim ben size buradan. Kadınların işte ayrımcılık meselesinden burada bakan bir indekste bir parça vardı. Onu koydum. Burada örneğin Türkmenistan en yüksek Türkmenistan galiba pardon en kötü Türkmenistan ayrımcılığın en fazla olduğu ülke Türkmenistan olarak çıkmış. En az ayrımcılığın olduğu ülke Estonya. Estonya hep en yüksek, Türkiye bu grupta 16 puanla yüzdelik %16 ile temsil edildiğini görüyoruz. Yani dediğim gibi en iyinin 34 olduğu yerde Türkiye'nin %16 olması iyi ortalarında bir yerlerde konumlandırıyor. Yine nedir burada işte dediğim gibi kadına karşı ayrımcılığın hukuki bir şeyle hukuksal yapının zayıf olup olmadığına bakan bir şey var, indeks var burada. Türkiye'nin burada ortalarında olduğunu görüyoruz. Yani aslında hukuksal olarak Türkiye çok kötü değil, ama pratikte dediğim gibi bu hukuk meselesinin pratik ayağı çok önemli olduğu için uygulamalar Türkiye'nin yani çok da kötü bir resim vermese de özellikle son söylediğim noktada yine de pratikte çok ciddi aksaklıklar olduğunu söylememiz mümkün. Güvenlikle ilgili geldiğim zaman kadına karşı şiddetten bahseden bir burada bir şema var. Burada Türkiye'nin çok da işte iyi olmadığını söyleyebiliriz. Yoo aslında ölüm sayısıymış bu pardon! Kadına karşı şiddetin sonucunda herhâlde bir ölümle sonuçlanıp sonuçlanmadığına karşı bir sonuç. O sonuçla ilgili bir indeks bu. Burada Türkiye'nin yani en kötü Azerbeycan 25 ile temsil edildiğine göre, Türkiye'nin 0.34 ile yine de ölümle sonuçlanmaması açısından herhâlde daha iyi bir sonuç verdiğini mi yorumlayabiliriz. Belki öyle yorumlanabilir? Yine kadınların işte toplumun güvenliğini yani toplumda güvenli hissedip hissetmediğine dair bir yüzdelik konulmuş burada. Türkiye'de %37 çıkmış bu yüzdelik. Türkmenistan en iyi demek ki toplumu daha güvenli gören devletler de var bizden Türkmenistan gibi. Böyle birtakım ben işte anketlere ve indekslere baktım. Ve sonuçta kendimin vardığı sonuç şudur; Küresel Kadın Barış Güvenlik gündemi Türkiye için elzem. Uluslararası örgütlerin bunu sürekli gündemde tutması ve bizim de akademisyen olarak yani çok küçük da olsa bir payımız varsa Türkiye'de bunu gündemde tutmak için önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü kurumsal özellikle örgütlerden gelen bunun gibi gündemler dönem dönem devletler tarafından başlangıç noktası bir model olarak ele alınabiliyor. Umarım bundan sonraki yıllarda Türkiye için bu gündem bir gündem maddesi olur. Türkiye bunu kendi işte siyasi sürecine bundan sonraki süreçte alıp bir konvansiyonel bir plan çerçevesinde kadını hem şiddetten koruyabilir hem de kadınları barış için korunmasında başat aktör hâline getirebilir diye ben sonlandırayım.

Rabia Karakaya Polat: Çok teşekkürler Hocam. Slaytlarınızdan bir tanesinde dikkatimi çekti. Bu şiddetle ilgili o sanırım savaşta, cephede ölümle ilgiliydi. O yüzden Türkiye...

Emel Parlar Dal: Şu mudur? Haaa Tamam evet.

Rabia Karakaya Polat: Yoksa maalesef çok daha kötü durumdayız buradakinden. Sadece o dikkatimi çekti. Onu belirteyim.

Emel Parlar Dal: Burada evet yani cephede ölüm di mi? Onu ben kaçırmışım. Yoksa kadına karşı şiddetin ölümle sonuçlanması rakamları Türkiye’de yüksektir diye düşünüyorum. Bununla ilgili ben daha bir şey okumuştum bir rapor. Orada ciddi olarak yüksek rakamlar vardı. Kadına karşı şiddet Türkiye’de çok yüksek!

Rabia Karakaya Polat: Evet evet maalesef. Çok teşekkürler Hocam. Bence konunun birçok boyutunu ele almış olduk. Yani ev içindeki eşitsizlikten tutun da kurumlara NATO, Avrupa Birliği gibi orada dış politikadaki eşitsizlik konusunu da ele almış olduk. Sohbet kutusundan soru gelmedi, ama bilmiyorum söz alıp sormak isteyen olursa el kaldırabilir. 16.30 gibi bitiririz demiştik, ama soru sormak isteyen varsa fırsat vermek isteriz özellikle de kadınlara. Evet, çok kapsamlı sunumlardı zaten. Çok teşekkür ediyorum ben konuşmacılarımıza. Aşağıda 2 tane görüyorum. Seda Demiralp önce Seda Hoca’ya verelim. Kısa bir yorum yapmak istiyor. Sonra da Sümeyye Yenigün bir soru sormak ister.

Seda Demiralp: Merhabalar. Bugün çok fazla teknik sorun oldu. Yeni bir cihaza geçtim. Öncelikle kameramı bir türlü açamadım. Zoom sırasında teknik yardım aldım, ama başaramadık. Kusura bakmayın. Böyle bir yüz yüze gibi olmuş oluyor en azından 2 taraftan da kamera açık olunca. Çok güzel sunumlardı. Çok çok teşekkür ederim. Yani kalbimde hissettiğim bir konuyla ilgiliydi ve çok kalpten sunumlardı. Yani hem teşekkür etmek hem de çok kısaca ben de şu mükemmeliyetçilik sorunuyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Ben de geçen sanıyorum. Dün de evet, bir paylaşım yaptım onunla ilgili ve bayağı bir etkileşim oldu Twitterda. Sanıyorum pek çok kadının hissettiği bir konu bu. Bu mükemmeliyetçilik madalyonunun bir yüzü ise, madalyonun diğer yüzü sürekli kendinden şüphe etmek. Hatta buna ‘feminine self-doubt’ diyorlar. Çok kadınsal bir duygu bu. Bu tabii kadınlar bunu kendi kendilerine icat etmiyorlar. Yani dışarıda çok eleştirel bir ses var. Bu mükemmeliyetçilik dışarıdan geliyor. Ancak mükemmel ve uzman olduğu alanda ve eksiksiz ve kusursuz olduğunda kadının sesini kabullendiği ve onu bir meşruiyet verdiği için hani bu eleştirel dış sesi kadın içselleştiriyor ve kendi kendini sansürlemeye başlıyor. Bu kadının yaratıcı enerjisini çok içinde tutması, içinde hapsetmesine yol açıyor. Ve bununla bir şekilde savaşmamız gerekiyor. Kolay değil, ama ben de bu vesileyle tekrar hatırlatmak istedim. Yani bunu bazen bu mükemmeliyetçiliği sanki iyi bir şeymiş gibi hep düşünürüz ya. Yani sonuçta iyi bir tarafı da var çünkü tabii ki özen demek, yaptığın işi iyi yapmak demek, ama biraz sugar called oluyor ve aslında onun içinde bir görmemiz lazım ki bir censorship mekanizması var. O yüzden o içimizdeki “Ya bu o kadar da süper bir fikir değil daha bunu ben biraz daha bir olgunlaştırırım. Ben bu bir 6 ay daha bu makam üzerinde oturayım. Yok ya gitmeyeyim o programa, işte çok da benim yeni başladığım bir konu belki 10 yıldır da çalışmıyorum üstünde” gibi o bizi durduran o sesi duyduğumuzda onun çok dost bir ses olmadığını, olmayabildiğini hatırlayıp hani onu bir yakalamak, gözünün içine bakmak. Çünkü evet tabii ki her zaman her konuda konuşmak hani bunu da kabullenmek zorunda değiliz. Yani sosyal medya veya işte günümüzdeki popüler kültür bunu talep ediyor diye ama aslında sözümüz varken onu söylemiyorsak bu içselleştirdiğimiz o eleştirel ses yüzünden. Onu da fark etmeye çalışmakta fayda var diye düşünüyorum. Bu sizlerin sunumlarınızda bu açıdan çok çok ilham vericiydi. Tekrar teşekkür ediyorum. Ağzınıza sağlık, emeklerinize sağlık.

Rabia Karakaya Polat: Teşekkürler Seda Hocam. Seda Hoca Işık Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı bu arada. Bir sorumuz daha var. Sümeyye Hanım ama sohbet kutusuna yazmış. Buradan mı okuyayım yoksa söz almak ister misiniz? Mikrofonunuzu açalım. Bir yandan okuyayım ben, “Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğrencisi olarak bu alanda en iyi olmak istiyorum.” Tam da Seda Hoca’mızın söylediği gibi. Hah buyurun,

Sümeyye Yenigün: Evet Hocam dediğim gibi orada yazdım zaten. Şu anda çok müsait olmadığım için konuşamayacağım. Orada dile getirdim ben herşeyi.

Rabia Karakaya Polat: “Lakin bu konuda çok çalışsam da deneyim sahibi olmadım için sürekli geri plana atılıyorum. Hocamızın dediği gibi kâğıt üzerinde her hakka sahip gibi görünsekte pratikte maalesef böyle değil. Öğrenci ve bir genç olarak nereden başlamalıyım ve neler yapmalıyım?” Zuhul Hocam bu soru size bence açabilirsek,

Zuhul Yeşilyurt Gündüz: Teşekkür ederim, güzel bir soru gerçekten. Ben, kendimle ilgili şöyle bir şey paylaşayım. Henüz öğrenci olduğunuz için ben öğrenciyken ben Almanya’da okudum. Almanya’da siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler belki Türkiye’den daha da eril. Çünkü çok fazla erkek akademisyen var ve çok fazla erkek öğrenci var. Yani kadın öğrenci sayısı da çok azdı ben okurken Bonn Üniversitesinde bir tek kadın hocamız yoktu. Yani öğrenci iken bu eksikliği çok çok hissetmiştim. Oradan da aslında bir direnme şeyi geliyor. Yani neden kadın yok? Olması lazım diye siz hani bunu öğrenciliğinizde fark ediyorsunuz. Çok çalışıyorsunuz ve çok iyi olmak istiyorsunuz. Bu güzel bir şey. Siz hani bu etkinliğe katıldınız. Buna benzer seminerlere, webinarlara katılabilirsiniz. Üniversitenizde bu tür platformlar öğrenci toplulukları varsa orada aktif yer alabilirsiniz. Dış Politikada Kadınlar İnisyatifinin şimdi hani başlattığı hani gençlere yönelik çalışmalar söz konusu belki oralarda yer alabilirsiniz. Yani takipte kalın ama mükemmeliyetçi olmayın. Aynı Seda Hoca’mın ifade ettiği gibi o bir ‘self-doubt’a neden olmasın ve zaman tanıtın kendinize. Yolun başındasınız ve eminim çok müthiş şeyler yapacaksınız yıllar içerisinde. Başarılar diliyorum ben size.

Rabia Karakaya Polat: Çok ilham verici oldu. Bu deneyim paylaşımları da bence kadınlar için çok önemli yani birbirimizden bunları duymak ve benzer deneyimleri başkalarının da yaşadığını görmek. O açıdan da çok iyi oldu. Ben tüm dinleyicilere de teşekkür ediyorum vakit ayırdıkları için ve tabii ki konuşmacılarımıza. Konuşa konuşa bunların üstesinden geleceğiz. O yüzden başka etkinliklerde de görüşmek üzere diyorum. Hepinize iyi akşamlar.

Serhat Koloğlugil: Çok teşekkürler. İyi akşamlar herkese.

Zuhul Yeşilyurt Gündüz: Çok teşekkürler. İyi akşamlar.

*** Video burada sona eriyor. ***